

Justis- og beredskapsdepartementet
v/Waqas Malik
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Dato: 27.06.2014

Vår ref: 14/2806 - 3 STK (14/17729)

Deres ref: 14/1667

Høring - endringer i utlendingsforskriften, varig ordning for lengeværende barn og begrunnelse i vedtak som berører barn

Innledning

Mellomkirkelig råd takker for forslaget til ny forskriftsregulering av barns beste. Vi er glade for at regjeringen ønsker å bestemme i forskrift hva som bestemmer barns beste, og at barns beste skal tillegges mer vekt i utlendingssaker enn det gjør i dag.

Mellomkirkelig råd viser til vedlagte brev fra 9 organisasjoner datert 2. oktober 2013 hvor man tar til orde for nettopp en forskriftsbestemmelse om barns beste i utlendingssaker. Organisasjonene appellerte den gang til regjeringen om følgende:

«Regjeringen bes vedta en egen forskriftsbestemmelse som regulerer hvilke momenter som skal vektlegges når man vurderer hva som er til barnets beste i enkeltsaker, hvilken vekt disse kriteriene skal ha i vurderingen og at barn skal lyttes til når man vurderer innholdet i barnets beste. Bestemmelsen skal også si noe om at der hvor barnets beste ikke tillegges avgjørende betydning må dette begrunnes særskilt.»

Mellomkirkelig råd konstaterer nå at departementet foreslår en rekke momenter som skal vektlegges, men at man ikke går nærmere inn på hvilken vekt disse ulike kriteriene skal ha veid opp mot innvandringsregulerende hensyn. Som det fremkommer nedenfor, er vi kritiske til at dette ikke er avklart ytterligere i departementets høringsforslag.

Mellomkirkelig råd er kritisk til at departementets forslag inneholder et forbehold om at foreldre som hovedregel må ha medvirket til å avklare egen identitet og bidratt til å muliggjøre retur. Vi mener forslaget overlater til forvaltningen et for stort tolkningsrom av betydningen av denne bestemmelsen, gitt at det ikke spesifiseres hvor stor verdi denne bestemmelsen skal tillegges sammenliknet med kriteriene som bestemmer barns beste. Mellomkirkelig råd spør seg hvorvidt departementet, og i siste instans Stortinget, ved dette forslaget kan være sikre på at lovgivers intensjon om at barns beste skal tillegges mer vekt i utlendingssaker enn det gjøres i dag, blir etterfulgt i praksis.

Kriteriene

I forslaget til ny Utlendingsforskrift § 8-5 listes følgende momenter opp som skal vektlegges i vurderingen av barns beste:

- a) barnets alder
- b) barnets behov for stabilitet og kontinuitet
- c) hvor lenge barnet har oppholdt seg i Norge
- d) hvilke språk barnet snakker
- e) barnets psykiske og fysiske helsesituasjon
- f) barnets tilknytning til venner og nærmiljø
- g) barnets omsorgssituasjon i Norge
- h) foreldrenes mulighet til å gi omsorg ved retur og
- i) den menneskerettslige situasjonen ved retur

Mellomkirkelig råd registrerer med glede at mange av momentene som ble foreslått i brevet fra organisasjonene 2.10.13, er med i departementets forslag. Vi synes de ni momentene er viktige og gode, men skulle gjerne sett at ytterligere to momenter ble inkludert i listen:

1. Mellomkirkelig råd mener at hensynet til **familiens enhet** også må inngå som et kriterium som skal tillegges betydelig vekt i vurderingen av barnets beste. Familiens samhold er en så fundamental rettighet for et barn at dersom man risikerer at familien splittes ved retur, bør det være en svært tungtveiende grunn for å gi opphold. Familiens enhet var ett av momentene som ble foreslått i brevet av 2.10.13 som departementet synes ikke å ha tatt med i forslaget. Mellomkirkelig råd stiller seg uforstående til at departementet ikke har tatt med dette momentet.
2. Mellomkirkelig råd vil også foreslå at det tas inn et eget punkt om mulighet til **skolegang** ved retur. Dette ble også foreslått av organisasjonene i nevnte brev av 2.10.13, da som et punkt om «sosioøkonomiske forhold ved retur (herunder mulighet til skolegang)». Mellomkirkelig råd mener at departementets fortolkning av punkt i) «den menneskerettslige situasjonen ved retur» er for uklart da det slås fast at «man skal se hen til sosiale og/eller humanitære forhold ved retursituasjonen, men at man som hovedregel ikke skal vektlegge økonomisk nød, boligmangel, mangel på infrastruktur mv.» Mellomkirkelig råd viser til at skolegang er en grunnleggende rettighet for barn, og mener dette bør få som konsekvens at mulighet til skolegang bør være et særskilt punkt som vurderes og tillegges vekt i vurderingen av barns beste.

Om barnefaglige forsvarlighet og vektingen av forholdet mellom barns beste og innvandringsregulerende hensyn

Mellomkirkelig råd viser til at «forslaget innebærer at et vedtak om ikke å gi oppholdstillatelse må være forsvarlig ut fra en vurdering av hensynet til barnet til tross for at det foreligger tungtveiende innvandringsregulerende hensyn, jf. også forslaget § 8-5 tredje ledd. Hvor denne grensen skal gå, må utlendingsmyndighetene vurdere konkret i hver enkelt sak.» Mellomkirkelig råd forstår dette som at forbeholdet om at foreldre som hovedregel må ha medvirket til å avklare egen identitet og bidratt til å

muliggjøre retur (§ 8-5 tredje ledd), ikke er absolutt, men i hver sak må veies opp mot hva som er barnets beste ut fra de kriteriene som er angitt i § 8-5 andre ledd.

Mellomkirkelig råd er likevel kritisk til at forslaget ikke ytterligere søker å presisere den forholdsmessige vekten mellom andre og tredje ledd i § 8-5. Ved å la utlendingsmyndighetene vurdere veiingen i hver enkelt sak, uten ytterligere forskriftsfestede presiseringer, overlater man i realiteten hele vurderingen av hvor mye barns beste skal tillegges vekt målt opp mot innvandringsregulerende hensyn til forvaltningen. Man gir i forslaget forvaltningen plikt til å *begrunne* veiingen, men ingen instruks om hvordan veiingen skal skje. Avveiningen mellom barns beste og innvandringsregulerende hensyn er en avveining som er helt fundamental, og som er avgjørende i de fleste saker hvor barns beste står på spill. Det er også en kjensgjerning at det nettopp er veiingen mellom disse hensynene som ofte skaper uro, frustrasjon og uenigheter i utlendingssaker vedrørende barn. Mellomkirkelig råd synes derfor at det langt på vei er en politisk ansvarsfraskrivelse når departementet overlater hele denne vurderingen til forvaltningen. Mellomkirkelig råd spør seg også hvordan departementet på denne måten kan forsikre seg om at praksis blir endret slik at man faktisk i større grad enn det som er tilfelle i dag, vektlegger barns beste.

Mellomkirkelig råd merker seg også at departementet understreker at «kravet om barnefaglig forsvarlige vedtak innebærer også et krav om tilfredsstillende saksbehandling, herunder at barnets rett til å bli hørt ivaretas.» Mellomkirkelig råd viser til at i nevnte brev fra organisasjonene 2.10.13 var det et viktig poeng at *barn skal lyttes til når man vurderer innholdet i barnets beste*. Mellomkirkelig råd mener at dette punktet kunne vært ivaretatt tydeligere og gitt mer vekt i departementets forslag. Mellomkirkelig råd ser ikke at departementet redegjør tydelig nok for *hvordan* barn skal lyttes til i vurderingen av innholdet i barnets beste, og hvordan man barnefaglig på en best mulig måte ivaretar barnets anliggender opp mot andre anliggender i vurderingen av barns beste.

Med vennlig hilsen

Berit Hagen Agøy
generalsekretær
Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Sven Thore Kloster
rådgiver
(*sign.*)

Vedlegg